

Komentaras

2015 08 24

Rinkos nusidažė skaudžiu raudoniu – kas toliau?

Ir vėl išgyvename istorinį finansų rinkoms momentą. Ilgai brendusi prasidėjo ryškiausia nuo 2009 m. akcijų rinkų korekcija, raudonyje skandinusi akcijų indeksus tiek Vakaruose, tiek Rytuose. Pretekstu panikai rinkoje tapo Kinijoje paskelbti Caixin/Markit pramonės aktyvumo duomenys, kurie bylojo apie ryškiausią gamyklų aktyvumo nuosmukį nuo pat 2009 m. Investuotojai pastaruoju metu itin jautriai reaguoja į prastas naujienas iš antros pagal dydį ekonomikos pasaulyje. Nuogaštaujama, kad išsikvėpus Kinijos augimui, apsiniauks ir likusio pasaulio ekonominės plėtros bei infliacijos perspektyvos.

Prasidėjus „saugaus užutekio“ medžioklei brango saugiomis laikomos didžiųjų šalių obligacijos, kilo euras ir Japonijos jena, į viršų rietėsi taurieji metalai, auksas. Tuo tarpu rizikingesnės turto klasės stipriai nukraujavo. Kinijos akcijų rinka, savaitgalį nesulaukusi ryžtingesnio Kinijos valdžios palaikymo, nusirito dar beveik 9 proc. Ši korekcija įgavo domino efektą Azijos rinkose ir palietė Europą bei JAV. S&P 500 indeksas nuo praėjusio trečiadienio slystelėjo 5,8 proc., Vokietijos DAX smuko net 7,5 proc. Euro atžvilgiu atpigo doleris ir daugybė besivystančių rinkų valiutų.

Pesimistiško Kinijos ūkio raidos scenarijaus grėsmė dar kartą spustelėjo žemyn pramoninių metalų ir naftos kainą. Vangios pramonės ir prislopinto vartojimo prognozės šioje žaliavoms imlioje ekonomikoje paprastai visada nuaidi gedulo akordais metalų ir naftos rinkose. Brent rūšies nafta krito žemiau 45 dolerių už barelį – tokios pigios naftos pasaulis neregėjo nuo pat 2005 m. Šis antirekordas skandino naftą eksportuojančių valstybių turta.

Stebint pastarųjų metų akcijų rinkų ralį ne vienam ekonomistui kilo abejonių jo natūralumu ir sveika prigimtimi. Į rinkas „dopingo“ įliejo didžiųjų valstybių centriniai bankai, pradėję plataus masto kiekybinio skatinimo programas (QE). Akcijų rinkoms atitrūkus nuo fundamentalios ekonomikos raidos, natūralu, kad pribrendo metas korekcijai. Jei korekcija būtų trumpalaikė, ją realios ekonomikos ekspertai vertintų teigiamai, tarytum pagaliau įvykusią detoksikacijos nuo QE programą.

Tačiau kiekviena korekcija gali užsitęsti ir peraugti į „meškų“ rinką. Kokios gali būti viso to pasekmės? Rinkas užvaldžius „meškoms“, investuotojų pesimizmas ima misti pats savimi. Rinkos dalyviai, tikėdamiesi praradimų, puola isteriškai išsiparduoti tuo iššaukdami nesuvaldomą sniego lavinos efektą kainoms. Teoriškai, „meškų“ rinka diagnozuojama tuomet, kai per keletą mėnesių stambių regionų indeksai koreguojasi 20 proc. ir daugiau.

Antra, „meškų“ rinka ir išaugusi saugių aktyvų paklausa gali apriboti ECB kiekybinio skatinimo programos mastą. Tai ypač aktualu Vokietijai, nes šios šalies vyriausybės obligacijos laikomos „saugiuoju užutekiu“. Jei jų pajamingumai toliau ners žemyn, jie gali nebetenkinti ECB nustatyto -0,2 proc. apribojimo ir dėl to ECB nepajėgs įvykdyti numatytų Vokietijos obligacijų supirkimų. Šiuo metu abejojančių ECB kiekybinio skatinimo sėkme yra tikrai daug, tad bet kokia nesėkmė rinkose gali būti sutikta labai jautriai.

Galiausiai, finansų rinkų judesiai tampa labai veikiamais realiąją ekonomiką. Pažangiame pasaulyje, kur nemaža dalis gyventojų turi vienokio ar kitokio finansinio turto, kiekviena korekcija gyventojams kelia nerimą ir verčia veržtis diržus, aktyviau taupyti ir mažiau vartoti. Jei akcijų korekcija toliau tęsis JAV ir Europoje, tai taipogi neigiamai paveiks tiek vartotojų lūkesčius ir elgseną, tiek kitų ekonomikos dalyvių aktyvumą. Tai gali pakirsti vidaus vartojimo koloną, su kuria siejamas Vakarų pasaulio ekonomikos atsivimas.

Indrė Genytė-Pikčienė

Vyriausioji analitikė

Mob. tel.: +370 620 78373

Ekonominių tyrimų departamentas | Rinkų tarnyba